

مقدمه

جوندگان به گروهی از جانوران پستاندار گفته می‌شود که از روی خصوصیات دندان‌ها از سایر گروه‌ها متمایز می‌شوند. بدین ترتیب که در فک پایین دارای جفت و در فک بالا دارای یک یا دو جفت دندان ثنایا می‌باشند. این دندان‌ها درشت و فاقد ریشه بوده و ارتفاع آن همیشه ثابت است. در این جانوران دندان آسیاب مطلقاً وجود ندارد و جای آنها روی فک خالی و نمایان است. در اغلب جوندگان روده کور خیلی رشد کرده است.

روش‌های مبارزه با جوندگان

برای آشنایی با انواع طعمه‌های مسموم فسفردوزنگ، چند نوع از آنها را ذکر می‌کنیم. مصرف سموم باید فقط در سوراخ‌های فعال انجام شود و پس از آن باید حتماً در سوراخ بسته شود تا جونده مجبور به خوردن طعمه شود. برخی از طعمه‌های مسموم رایج و مناسب عبارتند از:

۱- طعمه مسموم گندم: شامل ۱۰۰ کیلوگرم گندم + ۲ لیتر روغن پارافین + ۱۰ کیلوگرم فسفردوزنگ. برای تهیه، ابتدا ۲ لیتر روغن را با ۱۰۰ کیلو گندم و با پاروک خوب مخلوط کرده و سپس فسفردوزنگ را به تدریج به گندم اضافه کرده و با پاروک هم می‌زنند تا سم با گندم بطور یکنواخت مخلوط شود. طعمه تهیه شده را بهتر است در همان روز مصرف کرد. از این طعمه برای مبارزه با موش مغان در پاییز و زمستان به مقدار ۲-۱/۵ کیلو طعمه در هکتار و به‌طور دستپاش استفاده می‌کنند. برای مبارزه با موش‌های جنس *Meriones* (شکل ۱) در پاییز و زمستان بجای ۱۰٪ فسفردوزنگ باید میزان آن را تا ۵٪ تقلیل داد و اگر بخواهیم از این طعمه برای مبارزه با موش خانگی در مزارع یا موش‌ها در جنگل استفاده کنیم، میزان فسفردوزنگ را باید تا ۳٪ پایین بیاوریم.

شکل ۱- نمونه‌ای از موش‌های جنس *Meriones*

۲- طعمه مسموم با مغز گردو: شامل ۱۰ کیلوگرم مغز گردو + ۲۰۰ گرم روغن پارافین + ۰/۵ کیلوگرم فسفردوزنگ. طرز تهیه مثل طعمه گندم می‌باشد. این طعمه را می‌توان در پاییز و زمستان برای مبارزه با موش ورامین در باغات به کار برد. برای این کار طعمه را با قاشقک در داخل لانه‌های فعال می‌گذارند. به دلیل رعایت صرفه اقتصادی، این طعمه را باید فقط در موارد خاص و لزوم استفاده کرد و همچنین، طعمه‌گذاری را فقط در سوراخ‌های فعال انجام داد. مقدار مصرف آن حدود نیم تا یک کیلوگرم طعمه در هکتار خواهد بود.

۳- طعمه مسموم سبزی: شامل علف سبزی (هر نوع علف هرز یا گیاه زراعی فرقی نمی‌کند) ۱۰۰ کیلوگرم + فسفردوزنگ مخلوط با خاکستر یا پودر تالک حدود ۱۰ کیلوگرم ابتدا پودر تالک و فسفردوزنگ را با هم به خوبی مخلوط می‌کنند سپس کارگری که مجهز به دستکش و ماسک و یک سطل با ظرفیت حدود یک کیلوگرم است، کار را شروع می‌کند. کارگر ضمن عبور از مزرعه به محض برخورد با لانه فعال، مقداری علف چیده و آن را به اندازه سوراخ خروجی موش گلوله کرده و یک طرف گلوله را با مخلوط سم و تالک آغشته کرده و طرف آلوده به سم را داخل سوراخ کرده و راه ورود لانه را می‌بندد و سپس سراغ سوراخ بعدی می‌رود. این روش برای مبارزه با موش مغان، موش آبی (شکل ۲) و مریون‌ها فصل بهار و تابستان مناسب است. با این مقدار طعمه می‌توان حدود ۱۰-۱۲ هکتار را مبارزه کرد.

شکل ۲- موش آبی

۴- طعمه مسموم با سیب‌زمینی یا هویج: شامل ۱۰ کیلوگرم سیب‌زمینی یا هویج + نیم کیلوگرم فسفردوزنگ. ابتدا هویج یا سیب‌زمینی را به قطعات کوچکی به اندازه حبه قند تقسیم می‌کنند. سپس فسفردوزنگ را به تدریج روی این قطعات پاشیده و با پاروک آن را به هم می‌زنند تا سم به طور یکنواخت با طعمه مخلوط شود. بدیهی است که این طعمه را نمی‌توان نگهداشت و باید بلافاصله طعمه‌گذاری را شروع کرد. این روش را می‌توان برای موش آبی یا موش‌های خانگی در مزارع و در تابستان و پاییز به کار برد. طعمه‌گذاری را باید حدود عصر انجام داد.

منبع

محبوب، سید مهدی (۱۳۹۴). جوندگان مهم زیان‌آورد در کشاورزی و دستورالعمل فنی اجرایی مبارزه با آنها، دانشگاه کرمانشاه.

